

κυκλούμενος ὑπὸ πάντων τῶν θηρίων καὶ ζώων, καὶ ἔχων τὴν σημαίαν λίαν ὑψουμένην ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν· προσβλέπων δὲ αὐτοῦ κατὰ πρόσωπον, μεδιᾷ ὑπὸ χαρᾶς, ἵνα ἐνισχυθῶσι διὰ τὸν ἐκ τῆς μεγάλης ὁδοιπορίας κάματον, καὶ οὕτω συμβαδίσωσιν αὐτῷ καὶ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ αὐτοῦ. Οὗτος δὲ ἐξακολουθεῖ πορευόμενος, μέχρις ἂν φθάσῃ εἰς τὴν Πετραίαν Ἀραβίαν, καὶ ἐκεῖθεν εἰς Μέκκαν, ἵνα καταδαφίσῃ τὸ Χαράμ (δηλ. τὸ προσκύνημα τῶν Μωαμεθανῶν), καὶ διασκορπίσῃ τοὺς λίθους αὐτοῦ καθ' ἅπασαν τὴν οἰκουμένην. Ἐκεῖθεν μεταδίδεται εἰς Αἴγυπτον, ὅπου ἀνοίγει τὰς πυραμίδας, καὶ παρδίδει ἐκάστῳ πιστῷ καὶ πιστῇ 72 ἐντολάς, καὶ κανονίζονται πάντα τὰ προλεχθέντα περὶ τῶν πιστῶν, καὶ νεοφωτίστων, καὶ ἀπίστων ἐκ τῶν Μωαμεθανῶν, Χριστιανῶν, Μουτεβελίδων, Ἑβραίων καὶ λοιπῶν, ὡς εἴρηται, καὶ διαμενεῖ ἐν Αἰγύπτῳ.»

«Ἐρ. Διατί λέγομεν ὅτι ἀδεύουσιν (οἱ προὔπαντωντες) παρὰ τῷ στρατῷ τοῦ Βαχαουδίν, Σουλμάν, Σοφίας (Χέκμι), Μουλά-ἐλ-Ἀκὺλ καὶ Χάκεμ, καὶ βλέπουσιν ἕκαστον αὐτῶν κατ' ἰδίαν, ἐνῷ ὑπάρχει εἰς, καὶ πῶς διακρίνεται; Ἀπ. Ἐκάστοτε ὁ δεσπότης ἡμῶν ἐνεφανίσθη διὰ προσώπου, καὶ τὸ πρόσωπον τοῦτο γίνεται ἴδιον σημεῖον, καὶ τοὶ μὴ παριστάνον τὸν δεσπότην ἡμῶν, ὅστις ἐν τῇ ἀφίξει αὐτοῦ συνοδευθήσεται παρ' αὐτῶν τῶν προσώπων· διότι, ὥσπερ οὐ λανθάνει ὑμᾶς, ὁ ὑψηλὸς καὶ δεδοξασμένος ἡμῶν δεσπότης φέρει πέντε πρόσωπα.»

«Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη συνετάχθη, ἵνα ἀναγινώσκηται παρὰ τῶν πιστῶν, ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ἐν καιρῷ τῶν ἐκκλησιάζσεων, ὅπως φωτισθῶσι καὶ βεβαιωθῶσι περὶ τῶν κανόνων καὶ διατάξεων τοῦ ὑψηλοῦ καὶ δεδοξασμένου ἡμῶν δεσπότη Χάκεμ Βιέμρου, ἐν μηνὶ Ἰζεμάτ τοῦ ἔτους 62 τοῦ δεσπότη ἡμῶν καὶ τοῦ δούλου αὐτοῦ. Ἀμήν.»

Τοιαῦτα ἐν συντόμῳ περὶ τῆς θρησκείας ταύτης, ἧς ἡ βάσις οὔτε ἐκ τοῦ Ἀραβικοῦ τούτου πονήματος καταφαίνεται. Παρατηρεῖται δὲ ἐν γένει, ὅτι αὕτη μετέχει μὲν πασῶν τῶν γνωστῶν θρησκειῶν κατὰ μέρος, ἀλλ' οὐσιωδῶς οὐδεμίᾳ συμφωνεῖ· διὸ πολὺ ὀρθῶς λέγει ὁ ἀβδᾶς Βαττοῦ, ὅτι ἐστὶ μίγμα παραδόσεων ἱστορικῶν, ποιητικῶν καὶ τινῶν φυσικῶν παρατηρήσεων κατ' ἰδιοτροπίαν ἀκατεργάστου θεολογίας, ἐν ᾗ οὐδεμίᾳ ὑπάρχει φιλοσοφικὴ ἰδέα.

Ἐν Βηρυτῷ, κατὰ Ἀπρίλιον 1869.

Κ. ΓΟΥΝΑΡΟΠΟΥΛΟΣ.

ΛΑΙΚΟΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ.

Ὁ γαλλικὸς Ἄρειος Πάγος ἐξέδοτο οὐ πρὸ πολλοῦ ἀπόφασιν καταγγέλλουσιν δύο δικαστικὰς πρεκτροπὰς γενομένας πρὸ ἐτῶν ἐν Γαλλίᾳ. Τὸ ἐν Φινιστέρῃ δικαστήριον τῶν ἐνόρκων εἶχε καταδικάσει τὴν 4 Μαΐου 1854 δύο ἐγκαλούμενους ἐπὶ κλοπῇ, τὸν μὲν εἰς ἰσόβια τὸν δὲ εἰς εἰκοσαετῇ δεσμᾷ. Ἐσχάτως ὁμῶς γενομένης ἀνακλύψεως ὅτι καὶ οἱ δύο ἦσαν ἐντελῶς ἀθῶοι, ὁ Ἄρειος Πάγος ἠκύρωσε τὴν παλαιὰν ἀπόφασιν, καὶ ἀπέδοτο τὴν ἀδίκως προσβληθεῖσαν τιμὴν αὐτῶν, ἂν καὶ ἀμφοτέροι εἶχον ἀποθάνει. Ἡ περίστασις αὕτη ἀνεκάλεσεν εἰς τὴν μνήμην ἡμῶν ἄλλην ὁμοίαν, συμβῆσαν περὶ τὰ τέλη τῆς 12' ἑκατονταετηρίδος ἐν Ἀγγλίᾳ, τὴν ἐξῆς·

Τὸ 1684 ὁ νέος Βέρνεϋ, υἱὸς τοῦ βαρονέτου σὶρ Θωμᾶ Βέρνεϋ εὐρίσκετο μετὰ τινος φίλου του καλουμένου Βενφῆλδ ἐν τινὶ οἶνοπωλείῳ· ἦλθε δὲ πρὸς αὐτοὺς καὶ τις διδάσκαλος τῆς ὀρχηστικῆς Ἄβερς τοῦνομα. Ἐπειδὴ δὲ ἔπιον ἀμέτρως, κατὰ τὴν ἀγγλικὴν συνήθειαν, ἐμέθυσαν καὶ οἱ τρεῖς, πρῶτος δὲ πάντων ὁ νέος Βέρνεϋ, ὅστις καὶ παρεδόθη εἰς ὕπνον βαθύτατον. Ἀλλ' οἱ δύο ἄλλοι ἐξημμένοι ὑπὸ τοῦ οἶνου ἐπεδόθησαν εἰς ἔριδας, αἵτινες κατέληξαν εἰς ὕβρεις καὶ εἰς χειρονομίας. Ὁ Ἄβερς ἰδὼν ὅτι ὁ Βέρνεϋ ἐκοιμάτο ἔλαβε τὸ ξίφος αὐτοῦ, ἐφόρευσε τὸν ἀντίπαλόν του καὶ θείς ἐκ νέου αὐτὸ εἰς τὴν θήκην ὅπως ἦτο καθημαγμένον ἐδραπέτευσεν.

Ὁ Βέρνεϋ οὐδὲν ἐνόησεν, ἀλλ' ἐξυπνήσας καὶ βαρεῖκν ἔχων τὴν κεφαλὴν μετέβη εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ ἐκδυθεὶς ἐκοιμήθη.

Διαδοθείσης τῆς φήμης τοῦ κακουργήματος ἡ ἀστυνομία ἐνησχολήθη ἀμέσως εἰς ἀνακάλυψιν τοῦ φονέως. Συνέλαβε δὲ μόνον τὸν Βέρνεϋ, ἐπειδὴ ὁ ἕτερος εἶχε φύγει εἰς τὰ ξένα. Ὁ Βέρνεϋ ἐκοιμάτο ἐτι ὅτε μετέβησαν εἰς σύλληψιν αὐτοῦ. Φαντάσθητε δὲ τὴν ἐκπληξίν του ὅτε ἔμαθεν ὅτι τὸν κατηγοροῦν ὡς φονεύσαντα τὸν οἰκειότερόν του φίλον! Πόσον μάλιστα ἔμεινε κεραυνόπληκτος ὅτε εἶδεν ὅτι τὸ ξίφος του ἦτο καθημαγμένον!

Ἄρα ἡ ἐνοχὴ τοῦ νέου ἐφάνετο ἀναντίρρητος. Σημειωτέον ὅτι ὁ φόνος εἶχε συμβῆ ἐνῷ συνεδρίαζε τὸ κακουργοδικεῖον· καὶ ἵνα μὴ παραπεμφθῇ εἰς ἕτερον ἢ ὑπόθεσις, ἥτις ἐφαίνετο τόσῳ καταφανῆς, εἰσήγαγον τὸν ἐγκαλούμενον εἰς δίκην. Ὁ νέος εἶπεν ἀπολογούμενος ὅτι ἂν καὶ τὰ φαινόμενα κατεδίκάζον αὐτὸν, οὐδὲν ἦττον ὁμῶς ἦτο ἀθῶος, καὶ διὰ τοῦτο ἐπεκαλεῖτο τὴν δικαιοσύνην τῶν ὀρκωτῶν.

Ἀλλὰ τὰ πάντα ἐμαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, καὶ οἱ

δρῶντες δι' ἐτυμολογίας καταδίκασαν αὐτὸν εἰς τοῦ δι' ἀγχόνης θάνατον.

Ἡ καταδίκη αὐτὴ ἐνέπλησεν ἀθυμίας πᾶσαν τὴν πόλιν Νέρουιτις, ὅπου ἐγένετο, καὶ πᾶσαν μάλιστα τὴν ἐπαρχίαν Νορφόλκ, διότι ὁ νέος ἀνῆκεν εἰς οἰκογένειαν οὐχὶ ἀπλῶς ἐπίσημον, ἀλλὰ καὶ ὀνομαστήν διὰ τὴν ἀγαθότητα καὶ τὴν γλυκύτητα τῶν ἡθῶν πάντων τῶν μελῶν της. Οἱ ἐγκριτώτεροι τῶν κατοίκων ὑπέβαλον ἀμέσως ἀναφορὰν εἰς τὸν βασιλέα καὶ παρεκάλουν αὐτὸν νὰ χορηγήσῃ χάριν εἰς τὸν καταδικασθέντα, ἢ τοῦλάχιστον νὰ ἀνακληθῇ ἡ ἐκτέλεσις τῆς ἀποφάσεως, ἕως οὗ γίνωσιν αἱ νέαι ἔρευναι. Κάρολος ὁμῶς ὁ Β' ἔμεινεν ἄκαμπτος, καθ' ὅσον ἡ οἰκογένεια τοῦ φονευθέντος, ἐν καιρῷ τῶν τελευταίων ταραχῶν, εἶχε δεῖξει μεγίστην ἀφοσίωσιν εἰς τὸν βασιλέα, ἐνῶ ἡ τοῦ Βέρνεϋ εἶχεν ἐναγκασθῇ τὰς ἀξιώσεις τοῦ λαοῦ.

Τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ὁ ταλαίπωρος νέος ἀπηγγονίσθη, πλῆθος λαοῦ συνέρχεται πανταχόθεν ἵνα δεῖξωσι τὴν συμπάθειαν αὐτῶν· δάκρυα ἔρρεον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν πάντων. Ἰδοὺ δὲ ἐπὶ τέλους πῶς ἀπεδείχθη ἡ ἀθωότης του.

Ὁ φονεὺς μεταβάς, ὡς εἶπομεν, εἰς τὰ ξένα, περιήλθεν εἰς τοιαύτην ἔνδειαν, ὥστε ἐστερεῖτο καὶ τοῦ ἐπιστάτου. Δὲν ἐβράδυνε λοιπὸν νὰ ἀσθενήσῃ βαρέως. Ἄν καὶ δὲν εἶχον ἰδῇ αὐτὸν οἱ ἄνθρωποι ἐμπήγοντα τὸ ξίφος εἰς τὸ στῆθος τοῦ Βενφίλδ, ὅμως τὸν εἶχεν ἰδῇ ὁ Θεός. Πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐκάλυψε πνευματικὸν καὶ ἐξομολογηθεὶς ἐφάνέρωσε τὴν διπλὴν ἀδικίαν τὴν ὁποίαν ἐπραξε, φονεύσας τὸν Βενφίλδ καὶ διακινδυνεύσας τὴν τιμὴν καὶ τὴν ζωὴν τοῦ Βέρνεϋ. Ἡ κατάθεσις αὕτη ἐγένετο καὶ ἐνώπιον τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς, προσκληθείσης ἐπὶ τούτῳ. Καὶ ἐστάλη μὲν πάραυτα εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἢ κατὰ τοῦ Βέρνεϋ ὁμῶς ἀπόφασις εἶχεν ἐκτελεσθῇ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΣΥΖΥΓΟΥ ΕΚΛΟΓΗ εἰς πρῶτην μίαν, ὑπὸ Δ. Παπαρρηγόπουλου. Ἀθῆναι 1868.

Τὸ παρελθὸν ἔτος, ἐπὶ τῆς περιθρυλλήτου διακρίσεως τῶν ἐξουσιῶν, ὡς τοῦλάχιστον συμπεραίνομεν ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ ἀνωτέρω δράματος, ὁ Κ. Δ. Παπαρρηγόπουλος, γνωστὸς τοῖς ἀναγνώσταις τῆς *Πανδώρας* ἐκ τῆς περὶ Κλεάνθου μελέτης (1), ἐδημοσίευσεν κωμωδίαν, τὴν ὁποίαν ἐπέγραψε «*Συζύγου ἐκλογή*». ἔχει δὲ ἡ κωμωδία ὑπόθεσιν τὴν ἐξῆς· Ὁ *Δῆμος* ἐπεθύμει σφοδρῶς νὰ ἔλθῃ εἰς γά-

μου κοινωνίαν· καὶ ἐπειδὴ, ὡς φαίνεται, ἦτο γαμβρὸς ἐπιζήτητος, ἔδραμον πρὸς αὐτὸν αἱ τρεῖς ὀνομαστότεραι νύμφαι τοῦ καιροῦ ἐκείνου, ἡ *Μοναρχία*, ἡ *Κυρία Σύνταγμα* καὶ ἡ *Δημοκρατία*. Σπμειωτέον δὲ χάριν δικαιοσύνης ὅτι αὕτη, ἡ *Δημοκρατία*, δὲν ἤλθε κυρίως ἵνα ἐπιδιώξῃ τὴν συζυγίαν, ἀλλ' ἵνα ἀναφλέξῃ ἀρχαῖον ἔρωτα τοῦ ἀγνώμονος *Δῆμου*, ὅστις ἠγάπα μὲν αὐτὴν πάλαι περιπαθῶς, «ὅτε ἦτο παιδίον, καὶ εἶχεν ἱλαρὰν ἀθωότητα, καὶ ἀκράδαντον τόλμην, καὶ μεγαλεπήβολον διάθεσιν,» σήμερον δὲ ἔστρεψεν αὐτῇ τὰ νῶτα.

Κατὰ πολλὰ καὶ διὰ πολλῶν ἡγωνίσθησαν αἱ δύο πρῶται νὰ δελεάσωσι τὸν κύρ *Δῆμον*, ὅστις ἔλεγεν ἐκυτὸν ἄστατον καὶ φίλον τῶν μεταβολῶν, ὅμοιον πρὸς τοὺς φιλαναγνώστας, οἵτινες δὲν ἀρκοῦνται εἰς ἓν μόνον βιβλίον. Ἡ *Μοναρχία* ἐφόρει πολυτελὲς καὶ πλούσιον ἔνδυμα, καὶ ἀνεμέτρει μίαν πρὸς μίαν τὰς ἰδίας ἀρετὰς καὶ τὴν πρὸς τὴν ἰσότητά ἀγάπην, ἥς ἕνεκεν «ἔθετεν εἰς ἰσορροπίαν πᾶσαν ὑπεραίρουσαν κεφαλὴν.» Γονεῖς δὲ εἶχεν, ὡς ἔλεγε, πατέρα μὲν τὸν φόβον, μητέρα δὲ τὴν ἀμάθειαν.

Τῆς *Κυρίας Συντάγματος* τὸ ἔνδυμα ἦτο σύμφωνον πρὸς τὸ συμμιγὲς αὐτῆς ὄνομα, «ἐρμαφόδριτον, τραγέλαφον, χίμαιρα,» κατὰ τὸν ποιητὴν. Πολλὰ δὲ καὶ μεγάλα ἠξίου τὰ προτερήματα αὐτῆς. Πρῶτον μὲν εἶχε, πρᾶγμα ἀνήκουστον! δύο πατέρας, τὸν δισταγμὸν καὶ τὸν φόβον· μὴ λησμονήσωμεν δὲ ὅτι ὁ φόβος ἦτο καὶ τῆς *Μοναρχίας* πατήρ—μητέρα δὲ τὴν *ἐλευθερίαν*, «ἥτις ὁμῶς ἐγέννησεν αὐτὴν πρὸ τοῦ ὀρισμένου χρόνου.» Δεύτερον δὲ εἶχεν ἐπτὰ δούλους ἄρρενας, καὶ μίαν θεραπαινίδα γένους θελυκοῦ, ἀλλὰ μίαν καὶ καλὴν, πολυτιμοτάτην. Τῆς θεραπαινίδος αὐτῆς, ἥτις ὠνομάζετο *Βουλὴ*, δυσεύρετα ἦσαν τὰ πλεονεκτήματα. Ὅσάκις, φέρ' εἰπεῖν, ἡ Δέσποινα *Σύνταγμα* προσέταττεν αὐτῇ νὰ βάλῃ ἔλαιον εἰς τὸν λύχνον διότι ἦτο σκότος—Εἶναι τῶντι σκότος; ἡρώτα ἡ θεραπαινίς. Πρέπει νὰ ἐξετασθῇ καλῶς τὸ πρᾶγμα, νὰ συζητηθῇ μετ' ἐπιστάσεως καὶ εἴτα ν' ἀποφανθῶμεν.—Ἡ *Κυρία Σύνταγμα* ὑπετάσσετο· ἡ συζήτησις ἤρχιζε καὶ διήρκει νύκτα ὁλόκληρον· καὶ ὅτε ἀπεφασίζετο ν' ἀναρθῇ ὁ λύχνος, δὲν ὑπῆρχε πλέον ἀνάγκη, διότι εἶχεν ἐξημερώσει. Ἀξιοζήλωτον οἰκονομίας παράδειγμα!

Μίαν τῶν ἡμερῶν μαθοῦσα ἡ *Κυρία Σύνταγμα* ὅτι ἐκαίετο ὁ ἐξοχικὸς αὐτῆς οἶκος, προσέταξεν εὐθὺς ν' ἀγορασθῇ καὶ σταλῇ ἀντλία. Ἀλλ' ἡ θεραπαινίς *Βουλὴ* ἀντέτεινε δι' ἰσχυρισθεῖσα ὅτι τοιαύτη δαπάνη δὲν ἐσημειώθη μεταξὺ τῶν προϋπολογισθέντων ἐξόδων. Καὶ ἰδοὺ ἀπέραντοι συζητήσεις, αἵτινες ἐτελείωσαν ὅτε εἶχεν ἀποτεφρωθῇ ἡ οἰκία.

Ἄλλο περιεργότερον, ἀποδεικνύον τὴν περὶ τὴν τάξιν μέριμναν τῆς *Βουλῆς*. Ἡ κυρία αὐτῆς ἐλείπε-

(1) Ὁρα Πανδ. Τόμ. ΙΘ', σελ. 86.